

Budget 2026

Det politiske arbejde i
budgetlægningen

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	1
2	Lovgrundlag vedrørende budgetarbejdet	1
3	Elementer i budgetlægningen	2
3.1	Udviklingspartnerskab	2
3.2	Langsigtet perspektiv i budgetlægningen	2
3.3	Tekniske tilpasninger af budgettet	3
3.4	Obs-områder	3
3.5	Administrativt prioriteringskatalog	3
3.6	Politiske sager	3
3.7	Møder og budgetseminarer	4
4	Udgangspunktet for budgetlægningen	5
4.1	Direktionen får mandat til at arbejde med løsningsmuligheder	5
4.2	Sager fra fagudvalg med konsekvens for økonomien i 2026 og overslagsårene	6
4.3	Ansøgninger til budgettet fra eksterne parter	6
4.4	Aftale om kommunernes økonomi	6
4.5	Perioder med høring og kommentering af forslag	6
4.6	Beregning af forslag og svar på spørgsmål fra partierne	7
4.7	Dialog mellem HovedMED-udvalget og kommunalbestyrelsen	7
4.8	Partiernes budgetforslag	7
4.9	Den fælleskommunale budgetkoordinering	7
4.10	Gennemgang og præcisering af emner i budgetforliget	7
4.11	To behandlinger af budgettet i kommunalbestyrelsen	8
4.12	Ændringsforslag til budgetforslaget	8
4.13	Hvor findes budgetmaterialet?	8
5	Tidsplan for den politiske proces	9
6	Præmisser for budget 2026	10
7	Administrative og øvrige forhold i budgetlægningen	12
7.1	Forslag til besparelser, udvidelser og anlæg	12
7.2	Teknisk basisbudget	12
7.3	Takster	12
7.4	HovedMED-udvalget	12
7.5	Tilpasning til den forventede befolkningsudvikling	12
7.6	Indtægter fra skatter, tilskud og udligning	13
7.7	Pris- og lønfremskrivning	13
7.8	Bloktilskudsændringer	13

1 Indledning

Processen for det politiske arbejde med budget 2026 er beskrevet i denne budgetvejledning, som også fastsætter en tidsplan for arbejdet. Økonomi- og Klimaudvalget planlægger en proces, så der kan være et budgetforslag klar til kommunalbestyrelsens behandling inden for de fastsatte rammer og krav.

Lovgrundlag og rammer for kommunernes budgetarbejde er fastsat i Kommunestyrelsesloven og Bekendtgørelse om kommunernes budget og regnskabsvæsen, og de væsentligste paragraffer er medtaget i afsnit 2.

Det er Økonomi- og Klimaudvalgets opgave at udarbejde forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår til kommunalbestyrelsen inkl. budgetoverslag for en 3-årig periode (KSL § 37 og BEK §3, stk. 2).

Økonomi- og Klimaudvalgets forslag til budget inkl. overslagsår skal være udarbejdet senest den 15. september, og det skal behandles to gange i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum. Kommunalbestyrelsens 2. behandling af budgettet skal ske senest den 15. oktober (KSL §38 og BEK §2).

2 Lovgrundlag vedrørende budgetarbejdet

Kommunestyrelsesloven, Lov om kommunernes styrelse, kap. V Kommunens økonomiske forvaltning:

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af økonomi- og indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af økonomi- og indenrigsministeren.

Stk. 3. Forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag, der er endeligt vedtaget af økonomiudvalget, offentliggøres, når forslaget er tilgængeligt for kommunalbestyrelsens medlemmer.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Økonomi- og indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Økonomi- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag offentliggøres.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse offentliggøres.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Bekendtgørelse om kommunernes budget og regnskabsvæsen, revision m.v.

§ 2. Forslag til kommunernes årsbudget og flerårige budgetoverslag udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen senest den 15. september forud for det pågældende regnskabsår. I 2019 udarbejdes forslaget for 2020 dog senest den 8. oktober.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens 2. behandling af forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag foretages senest den 15. oktober. I 2019 foretages 2. behandlingen af forslaget for 2020 dog senest den 5. november.

§ 3. Der skal i årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag være balance mellem indtægter og udgifter, som de fremgår af hovedkonto 0-8 i budget- og regnskabssystemet, jf. § 1.

Stk. 2. Ændringsforslag til forslag til årsbudget skal angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret. Balancen i årsbudgettet tilvejebringes ved forhøjelse eller nedsættelse af den kommunale indkomstskat, medmindre kommunalbestyrelsen vedtager at tilvejebringe balancen på anden måde.

Stk. 3. Perioden for de flerårige budgetoverslag fastsættes til 3 år. Ændringsforslag til de flerårige budgetoverslag skal have en sådan specificationsgrad, at oversigter i budget- og regnskabssystemet, som enten skal indsendes til staten, eller som skal foreligge i forbindelse med budgetbehandlingen, umiddelbart skal kunne udfyldes. Ændringsforslag til de flerårige budgetoverslag skal angive med hvilket beløb, posten ønskes ændret. Balancen i de flerårige budgetoverslag tilvejebringes ved forhøjelse eller nedsættelse af den kommunale indkomstskat, medmindre kommunalbestyrelsen vedtager at tilvejebringe balancen på anden måde.

Stk. 4. I årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag skal indtægterne (ekskl. anlægsindtægter) være større end eller lig med driftsudgifterne, som de fremgår af hovedkonto 0 og 2-7 i budget- og regnskabssystemet, jf. § 1.

3 Elementer i budgetlægningen

3.1 Udviklingspartnerskab

I 2024 besluttede Økonomi- og Klimaudvalget, at BRK skulle indgå i en dialog med Indenrigsministeriet om et udviklingspartnerskab. Processen blev igangsat med borgmesterens møde med ministeren i august 2024 om særtilskuddet for 2025, og der er på embedsmandsniveau mellem BRK og ministeriet arbejdet med et aftaleudkast. Det er forventningen, at aftalen kan underskrives af borgmester og minister i første kvartal af 2025.

I 2025 modtager BRK et særtilskud som særlig vanskelig stillet kommune på i alt 105 mio. kr. Et udviklingspartnerskab vil være på en andel af dette beløb, og det vil derfor fortsat være nødvendigt for kommunen at søge om særtilskud, såfremt der i økonomiaftalen ml. KL og regeringen afsættes en ekstraordinær pulje.

3.2 Langsigtet perspektiv i budgetlægningen

Borgmesteren ønsker, at kommunens budgetlægning fremadrettet tilrettelægges med et langsigtet perspektiv, der sikrer en bæredygtig økonomisk udvikling og mulighed for vækst på øen. Direktionen får mandat til at fremsætte de nødvendige forslag, der skal sikre kommunens drift og udvikling på både kort og lang sigt. Dette indebærer, at det vil være nødvendigt at gennemgå og justere kommunens serviceniveauer og servicetilbud for at tilpasse dem til de økonomiske og demografiske realiteter.

Derudover vil det være nødvendigt at tænke i tværgående og strukturelle ændringer, der kan effektivisere kommunens opgaveløsning, i nye måder at møde borgeren på for at udnytte medarbejderressourcerne mest optimalt i forhold til leveret velfærd, samt i strategiske investeringer, der på længere sigt kan reducere udgifterne og løse opgaverne mere omkostningseffektivt.

Dette er en stor opgave, som ikke kan løses i år ét; processen vil tage flere år at gennemføre. Det er imidlertid nødvendigt at tage de første skridt allerede nu for at sikre, at kommunen bevæger sig i den rigtige retning. Målet er at finde en balance, der opretholder kvaliteten af kerneopgaverne, samtidig med at ressourcerne anvendes effektivt.

3.3 Tekniske tilpasninger af budgettet

Som en del af budgetarbejdet bliver der beregnet tilpasninger af budgettet som følge af den demografiske udvikling. Der bliver også set på andre tilpasninger af budgettet af mere teknisk karakter, fx konsekvenser af politiske beslutninger efter sidste budgetvedtagelse.

Som udgangspunkt forelægges de tekniske tilpasninger til budgettet for Økonomi- og Klimaudvalget før sommerferien, og hvis der kommer yderligere justeringer senere bliver kommunalbestyrelsen orienteret inden budgetforhandlingerne.

3.4 Obs-områder

Efter budgetopfølgningen pr. ultimo april vil administrationen vurdere, hvilke driftsområder det er nødvendigt at give særlig opmærksomhed og udarbejde obs-notater på til budgetlæggningen. Administrationen planlægger at have obs-notater med prognoser og økonomiske vurderinger klar inden sommerferien, og evt. med opfølgning og genvurdering i august om nødvendigt.

De administrative vurderinger af obs-områder indgår ikke i det tekniske basisbudget, men vil være forslag til budgetforhandlingerne.

3.5 Administrativt prioriteringskatalog

Direktionen skal sikre, at der udarbejdes et prioriteringskatalog til kommunalbestyrelsens budgetforhandlinger, jf. afsnittet om det langsigtede perspektiv i budgetlæggningen.

Prioriteringskataloget vil ligge klar inden sommerferien og vil blive præsenteret for kommunalbestyrelsen på et overordnet niveau den 19. juni.

Kommunalbestyrelsen får derefter mulighed for at læse det administrative oplæg, og på budgetseminaret den 14. august vil der være mulighed for at stille spørgsmål til oplægget.

3.6 Politiske sager

Fagudvalgene kan ønske at behandle sager, der har konsekvenser for budget 2026. Disse sager skal være behandlet af fagudvalgene inden sommerferien, så de kan nå at indgå i budgetmaterialet til budgetforhandlingerne.

3.7 Møder og budgetseminarer

- **Kick off-møde den 25. marts**

Den 25. marts vil der være et kick off-møde for kommunalbestyrelsen, hvor KL vil facilitere en workshop med fokus på at sætte gang i budgetdrøftelserne og give ny energi i budgetprocessen.

På baggrund af kommunernes søgen efter ny inspiration og nye perspektiver på, hvordan der kan arbejdes med at skabe råderum i budgetprocessen, har KL udviklet 'Råderumsspillet'. KL har rigtig gode erfaringer fra andre kommuner, der har spillet Råderumsspillet, hvor spillet kombineret med oplæg fra KL over økonomiske nøgletal, kan sætte gang i gode drøftelser om, hvordan kommunen kan tilvejebringe et økonomisk råderum.

- **Præsentation af prioriteringskatalog den 19. juni**

Den 19. juni vil direktionen fortælle om administrationens tilgang og arbejde med et prioriteringskatalog. Det bliver en overordnet præsentation, og kommunalbestyrelsen får derefter mulighed for selv at læse prioriteringskataloget og det øvrige budgetmateriale.

- **Budgetseminar den 14. august**

På budgetseminaret den 14. august vil der være fokus på at give kommunalbestyrelsen den seneste status på økonomien og forhold, der påvirker budget 2026.

På budgetseminaret vil der blive sat tid af til, at kommunalbestyrelsen kan spørge administrationen konkret ind til prioriteringskataloget.

- **Budgetforhandlinger den 1.-2. september**

Der afsættes som tidligere to dage til budgetforhandlingerne med henblik på, at kommunalbestyrelsen kan indgå et bredt forlig om budget 2026.

4 Udgangspunktet for budgetlægningen

Udgangspunktet for budgetlægningen er budgetoverslagsårene, som de fremgår af budget 2025.

Tabel 1: Resultatopgørelse, vedtaget budget 2024 samt 2025-2027

Mio. kr. - årets priser	B2025	BO2026	BO2027	BO2028
Indtægter	-3.521,5	-3.613,9	-3.729,9	-3.844,6
<i>Skatter</i>	-2.155,8	-2.191,7	-2.214,3	-2.278,9
<i>Tilskud og udligning</i>	-1.365,7	-1.422,2	-1.515,5	-1.565,6
Driftsvirksomhed	3.423,4	3.556,3	3.687,2	3.828,8
Renter m.v.	4,9	5,9	7,1	8,0
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-93,3	-51,7	-35,6	-7,8
Anlægsvirksomhed	81,3	68,9	58,0	35,2
Resultat af det skattefinansieret område	-12,0	17,3	22,5	27,5
Det brugerfinansierede område	-6,1	-6,9	-6,8	-6,6
Samlet resultat	-18,1	10,3	15,7	20,9
Øvrige poster	9,1	12,4	29,5	25,0
<i>Optagelse af lån</i>	-23,0	-28,9	-18,0	-13,0
<i>Afdrag på lån</i>	37,0	36,5	36,8	36,9
<i>Øvrige balanceforskydninger</i>	1,7	4,9	10,6	1,1
<i>Planlagt brug af kassebeholdningen</i>	-6,6	0,0	0,0	0,0
Kasseforøgelse (+)/-forbrug (-)	2,4	-22,8	-45,2	-45,9

Resultatopgørelsen viser et underskud i 2026 på 22,8 mio. kr. og et underskud i de to sidste overslagsår på 45-46 mio. kr. Der er en række præmisser for budgetudgangspunktet for 2026, som er nærmere beskrevet i kapitel 6.

I overslagsårene er indarbejdet en forventning om, at der modtages et tilskud som særligt vanskelig stillet kommune på 105 mio. kr. årligt, svarende til det tilskud Bornholms Regionskommune får i 2025.

Som tidligere nævnt er der dialog med Indenrigsministeriet om et udviklingspartnerskab. Beløbet i et muligt udviklingspartnerskab er fortsat ikke afklaret, og der kan stadigvæk være behov for at søge puljen til særligt vanskelig stillede kommuner.

Siden vedtagelsen af budget 2025 er der en række forhold, som har skubbet eller må forventes at skubbe til forventningen om den økonomiske ubalance i 2026. Fx er befolkningstallet væsentligt lavere end befolkningsprognosen, og genopretningen af økonomien på nogle af de udfordrede områder er ikke lykkedes fuldt ud, ligesom der allerede nu ses tegn på stigende behov på andre områder.

4.1 Direktionen får mandat til at arbejde med løsningsmuligheder

Direktionen får mandat til allerede nu at igangsætte et arbejde med at finde løsningsmuligheder, der kan være med til sikre kommunens drift og udvikling på både kort og lang sigt. Direktionen får et bredt mandat, der giver mulighed for at se på tværgående og strukturelle løsningsmodeller uden at være bundet af tidligere drøftelser, og som åbner op for at effektivisere kommunens opgaveløsning. Det bliver også nødvendigt at se på muligheder for at justere serviceniveauer og servicetilbud for at tilpasse dem til de økonomiske og demografiske realiteter. Endelig bliver det uundgåeligt, at der også må ses på rene besparelser for at få økonomien i balance.

Kommunalbestyrelsen vil således få et administrativt prioriteringskatalog forud for budgetforhandlingerne. Kataloget vil også indeholde administrative forslag til investering og oppriorite-

ringer, hvis det betyder, at organisationen kan løse kerneopgaven bedre, billigere eller mere effektivt.

På udvalgmøderne primo juni vil der være en overordnet gennemgang af forslag, der påvirker det enkelte udvalgs ansvarsområder. Den samlede kommunalbestyrelsen vil få en overordnet præsentation den 19. juni med mulighed for at spørge ind til enkeltelementer på budgetseminaret den 14. august.

4.2 Sager fra fagudvalg med konsekvens for økonomien i 2026 og overslagsårene

Fagudvalgene kan behandle sager, der har en økonomisk konsekvens i 2026 og overslagsårene. Disse sager skal indgå i materialet til budgetforhandlingerne, og de skal derfor senest være behandlet på udvalgenes møder primo juni og gerne før. Dermed har kommunalbestyrelsen mulighed for at orientere sig i sagerne inden budgetforhandlingerne.

4.3 Ansøgninger til budgettet fra eksterne parter

Der kan være eksterne parter, som ønsker at sende en ansøgning til kommunalbestyrelsens drøftelse af det kommende budget.

På kommunens hjemmeside er en formel indgang for eksterne parter, der gerne vil have kommunen til at deltage i et projekt.

Link til hjemmesiden: blanket.brk.dk/da/webform/ansoegningsformular_til_projekt_

Hvis en ansøgning har økonomisk virkning og dermed skal behandles i forbindelse med de årlige politiske budgetforhandlinger, skal ansøgningen være indsendt senest den 1. maj.

4.4 Aftale om kommunernes økonomi

Aftalen mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi for 2026 forventes klar medio juni 2025. Administrationen vil udarbejde et notat til kommunalbestyrelsen om, hvilke økonomiske konsekvenser aftalen har for Bornholms Regionskommune.

4.5 Perioder med høring og kommentering af forslag

Direktionen og centercheferne tager ansvar for at MED-systemet bliver involveret i budgetarbejdet jf. MED-aftalen. Dvs. at ud over den traditionelle mulighed for at udtale sig, så inddrages MED-systemet i udarbejdelsen af budgetforslag, før de forelægges i endelig form.

Inden sommerferien sendes de forskellige forslag i høring hos de høringsberettigede parter og til drøftelse i MED-systemet for at få kommentarer, der kan kvalificere den politiske beslutning ved budgetforhandlingerne.

De høringsberettigede parter er: Ældeprædet, Handicaprådet, Idrættens Videns- og Kompetenceråd samt Folkeoplysningsudvalget.

Efter kommunalbestyrelsens budgetforhandlinger i starten af september vil nye og ændrede forslag også blive sendt i høring hos de høringsberettigede parter og til drøftelse i MED-systemet for at få kommentarer, der kan kvalificere den politiske beslutning inden 2. behandlingen af budgettet.

Den første udtalelisesperiode / høringsperiode er fra den 25. juni til den 20. august.

Den anden udtalelisesperiode / høringsperiode er fra den 10. september til den 24. september.

Der vil typisk være flere end de høringsberettigede og MED-systemet, som kommer med bemærkninger til budgetforslagene. Der er tradition for at alle indkomne kommentarer sendes videre til kommunalbestyrelsen.

Kommentarer og hørings svar skal sendes til oe-budget@brk.dk senest ved udløb af udtalelsesperioden / høringsperioden. Administrationen samler kommentarer og hørings svar, og sender dem til kommunalbestyrelsen, og de lægges også ud på kommunens hjemmeside.

4.6 Beregning af forslag og svar på spørgsmål fra partierne

De enkelte partigrupper kan have forslag til det kommende budget, som skal med til budgetforhandlingerne. Hvis partierne i den forbindelse har brug for administrationens hjælp til beregninger, kan dette ske ved at sende en mail med beskrivelse af forslaget til direktionen senest den 27. juni kl. 10.

Administrationen vil herefter bestræbe sig på at have beregninger og svar klar til den 22. august, hvorefter materialet sendes samlet til kommunalbestyrelsen.

4.7 Dialog mellem HovedMED-udvalget og kommunalbestyrelsen

I løbet af budgetprocessen vil HovedMED-udvalget invitere kommunalbestyrelsen til et dialogmøde om den del af budgetbehandlingen, der vedrører budgettets konsekvenser for arbejds-, personale-, samarbejds- og arbejdsmiljøforhold i regionskommunen. Datoen for dialogmødet er ikke fastsat endnu.

4.8 Partiernes budgetforslag

Partierne opfordres til at fremsende et budgetforslag til budgetforhandlingerne. Den 20. august fremsendes et budget-regneark, som kan bruges til det.

Partiernes budgetforslag skal sendes til Økonomi og Personale (oe-budget@brk.dk) samt den øvrige kommunalbestyrelse senest den 30. august kl.18, så alle parter har mulighed for at forberede sig til drøftelserne om budgettet.

4.9 Den fælleskommunale budgetkoordinering

KL har siden budgetlægningen for 2009 stået for en koordinering af kommunernes budgetlægning med henblik på, at kommunerne under ét overholder de rammer der bliver aftalt i økonomiaftalen mellem regeringen og KL. Dette kaldes siden 2022 for "Den fælleskommunale budgetkoordinering".

Den fælleskommunale budgetkoordinering indebærer, at kommunerne fra august og frem til budgetvedtagelsen indberetter forventningerne til budgetlægningen til KL. På borgmestermøder fremlægges udsigterne til at rammerne holdes, og kommunerne opfordres til at bidrage til aftaleoverholdelsen. Det kan betyde, at kommunerne bliver bedt om at revurdere budgetterne helt frem til 2. behandlingen, og der kan i budgetforliget med fordel tages stilling til, hvordan BRK kan bidrage såfremt, der bliver behov for det.

4.10 Gennemgang og præcisering af emner i budgetforliget

Hvis der er behov for det, mødes gruppeformændene i forligskredsen den 8. september for at gennemgå og præcisere emnerne i budgetforliget samt kvalitetssikre materialet i forhold til indhold og ansvar, herunder sikre at det til de enkelte emner fremgår, om der skal udarbejdes kommissorium, analyser eller lignende, og hvornår disse skal politisk behandles.

4.11 To behandlinger af budgettet i kommunalbestyrelsen

Økonomi- og Klimaudvalget oversender budgettet til kommunalbestyrelsen på mødet den 10. september 2025.

Kommunalbestyrelsen skal herefter behandle budgettet to gange med mindst tre ugers mellemrum. Der er førstebehandling i kommunalbestyrelsen den 18. september 2025, og andenbehandlingen af budgettet i kommunalbestyrelsen er den 9. oktober 2025.

Ved budgetvedtagelsen i oktober fastsætter kommunalbestyrelsen de økonomiske rammer for de enkelte udvalg. Udvalgene skal efterfølgende sikre, at der er overensstemmelse mellem serviceniveau, kvalitetsstandarder og bevilling.

4.12 Ændringsforslag til budgetforslaget

Jf. Forretningsordenen for kommunalbestyrelsen i Bornholms Regionskommunen, §12, stk. 2 kan kommunalbestyrelsen "med hensyn til sager, der undergives 2 behandlinger, vedtage at sætte en frist for fremsættelse af ændringsforslag og underændringsforslag, og i så fald kan de ikke fremsættes efter fristens udløb, medmindre kommunalbestyrelsen med stemmeflerhed stemmer for det."

Det betyder, at ændringsforslag kan fremsættes på selve mødet, hvis der er stemmeflertal for det, også selv om der er sat en frist for fremsættelse af ændringsforslag.

Af hensyn til administrationens forberedelse af sagen til 2. behandling i kommunalbestyrelsen, herunder afstemning, og af hensyn til kommunalbestyrelsens behandling henstilles medlemmerne af kommunalbestyrelsen til at fremsende skriftlige ændringsforslag til budgetforslaget senest den **25. september kl. 8.00**.

Efter bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen (§ 3, stk. 2), skal ændringsforslag til budgetforslaget angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret. Det hænger sammen med kravet om, at budgettet skal være umiddelbart egnet til realisering.

Der er ikke krav om, at ethvert udgiftsførgende ændringsforslag skal ledsages af et forslag til finansiering af de øgede udgifter.

Ændringsforslag skal indsendes til Økonomi og Personale på mail oe-p-budget@brk.dk med angivelse af, hvilket prisniveau forslagene er angivet i.

4.13 Hvor findes budgetmaterialet?

I løbet af budgetprocessen udarbejdes en del materiale. Det bliver lagt på kommunalbestyrelsens side på Dragenettet. Kommunalbestyrelsen bliver orienteret på mail, når der lægges nyt materiale på siden.

5 Tidsplan for den politiske proces

Dato/ periode	Aktør	Beskrivelse af aktivitet
19. februar	ØKU	Sag med budgetproces og budgetvejledning
27. februar	KB	ØKU-sag med budgetvejledning fremsendes til orientering
25. marts	KB	Kick off-møde med KL og råderumsspil
9. april	ØKU	Sag med befolkningsprognose
1. maj	Eksterne parter	Frist for eksterne parter til at sende ansøgninger til kommende budget via formular på kommunens hjemmeside
14. maj	ØKU	Sag om tilpasninger af budgettet til den demografiske udvikling (demografikorrektioner) Sag om øvrige tekniske tilpasninger til det tekniske basisbudget for 2026
Dato ikke fastlagt endn	HMU og KB	Dialogmøde mellem HovedMED og kommunalbestyrelsen (HovedMED planlægger og inviterer)
Juni	Alle udvalg	Frist for politisk behandling af sager med økonomiske konsekvenser for budget 2026 inden de oversendes til at indgå i budgetdrøftelserne Orientering om administrative forslag på det enkelte udvalgsområde
Medio juni		Aftale mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi for 2025 forventes klar
Medio juni	KB	Administrationen fremsender notater om økonomiaftalens betydning, prognoser for obs-råder, status på 2026-økonomien og prioriteringskatalog
19. juni	KB	Præsentation af det administrative prioriteringskatalog
25. juni		Prioriteringskatalog med budgetforslag sendes i høring/til kommentering (frist 20. august)
27. juni kl. 10	Partierne	Frist for at fremsende forslag som administrationen skal kvalificere
1. juli		Indenrigsministeriets udmelding om skatter, tilskud og udligning
3. juli	KB	Administrationen sender KB en mail efter IM-udmelding om betydning for BRK
14. august	KB	Budgetseminar
20. august	HMU m.fl.	Høringsperioden / udtalelsesperioden slutter
22. august	KB	Tilbage melding på evt. spørgsmål / beregninger af partiernes forslag
29. august		Svar på ansøgning om tilskud som særlig vanskelig stillet kommune
30. august kl. 18.00	KB	Partierne fremsender deres budgetforslag til Økonomi og Personale samt kommunalbestyrelsen
1.-2. september	KB	Budgetforhandlinger
8. september	Gr.formænd	Evt. gruppeformandsmøde i forligskredsen om budgetforligsemnerne
10. september	HMU m.fl.	Nye og ændrede forslag fra budgetforhandlinger sendes i høring og til kommentering (frist den 24. september)
10. september	ØKU	Sag om budgetkorrektioner til 2025 som følge af lov- og cirkulæreprogrammet mv. Sag om budgetforslaget og oversendelse til kommunalbestyrelsens behandlinger
18. september	KB	1. behandling af budgetforslaget
24. september	HMU m.fl.	Høringsperiode / udtalelsesperiode for nye og ændrede forslag fra budgetforhandlingerne slutter
25. sept. kl. 8	KB	Frist for ændringsforslag
September	Borgmester	Borgmestermøde i KL-regi
9. oktober	KB	2. behandling af budgettet

6 Præmisser for budget 2026

Budgetlægningen for 2026 tager udgangspunkt i budgettet for 2025 som kommunalbestyrelsen godkendte den 10. oktober 2024.

De vedtagne budgetter er i hovedtal følgende:

Mio. kr. - årets priser	R2023	B2024	B2025	BO2026	BO2027	BO2028
Indtægter	-3.239,0	-3.396,5	-3.521,5	-3.613,9	-3.729,9	-3.844,6
<i>Skatter</i>	-1.996,3	-2.108,8	-2.155,8	-2.191,7	-2.214,3	-2.278,9
<i>Tilskud og udligning</i>	-1.242,6	-1.287,7	-1.365,7	-1.422,2	-1.515,5	-1.565,6
Driftsvirksomhed	3.207,1	3.274,0	3.423,4	3.556,3	3.687,2	3.828,8
Renter m.v.	-1,4	1,9	4,9	5,9	7,1	8,0
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-33,3	-120,6	-93,3	-51,7	-35,6	-7,8
Anlægsvirksomhed	72,7	83,8	81,3	68,9	58,0	35,2
Resultat af det skattefinansierede område	39,4	-36,8	-12,0	17,3	22,5	27,5
Det brugerfinansierede område	-12,7	-4,9	-6,1	-6,9	-6,8	-6,6
Samlet resultat	26,7	-41,7	-18,1	10,3	15,7	20,9
Øvrige poster	80,5	40,5	9,1	12,4	29,5	25,0
<i>Optagelse af lån</i>	-20,5	-23,0	-23,0	-28,9	-18,0	-13,0
<i>Afdrag på lån</i>	44,5	36,6	37,0	36,5	36,8	36,9
<i>Øvrige balanceforskydninger</i>	56,4	-0,2	1,7	4,9	10,6	1,1
<i>Planlagt brug/styrkelse af kassebeholdningen</i>		27,2	-6,6	0,0	0,0	0,0
Kasseforøgelse (-) / forbrug (+)	107,1	-1,1	-2,4	22,8	45,2	45,9

Der er en række præmisser for arbejdet med budgetforslaget for 2026, både af intern og ekstern karakter:

- 1) Som udgangspunkt er ubalancen på 22,8 mio. kr. i budget 2026 baseret på første overslagsår i budget 2025
- 2) I udgangspunktet for budget 2026 er forudsat et tilskud som særlig vanskelig stillet kommune efter ansøgning på 105 mio. kr., hvilket er samme beløb som Bornholms Regionskommune modtager i 2025.
- 3) Kommunalbestyrelsen har i budget 2024 og 2025 justeret budgetniveauet på serviceområderne, hvor justeringen har en anden virkning i 2026. Det er:
 - a. Børn og ungeområdet, som reduceres med 1,7 mio. kr. i 2026 i forhold til 2025
 - b. Specialundervisning, som øges med 0,6 mio. kr. i 2026 i forhold til 2025
 - c. Psykiatri og Handicap, som øges med 2,0 mio. kr. i 2026 i forhold til 2025
- 4) Kommunalbestyrelsen har i budget 2024 og 2025 vedtaget en række besparelser med stigende virkning i 2026. Disse udgør ca. 7 mio. kr., hvor de væsentligste beløb er:
 - a. Sammenlægning af Rønneskolerne i ét skoledistrikt i Rønne (2,9 mio. kr.)
 - b. Heldagsskolen, midlertidig opnormering i skoleåret 2024-25 (2,2 mio. kr.)
 - c. Tilpasning af hjemmeplejeindsatser (0,4 mio. kr.)
 - d. Hyppig/intensiv opfølgning på foranstaltninger (0,2 mio. kr.)
 - e. Reduktion af udgifter vedrørende foranstaltninger (0,4 mio. kr.)
- 5) Tilskuddet til Tilflytterservice udløber med budget 2025 (0,7 mio. kr.)

- 6) Budgetopfølgningen pr. 30 september 2024 har vist merforbrug på flere områder. På børn- og ungeområdet og psykiatri- og handicapområdet er der udarbejdet genopretningsplaner med henblik på at nedbringe og indhente merforbruget i 2023 i de kommende år. Det må på den baggrund forventes, at der kan blive behov for at tilpasse budgetniveauet på flere områder i forbindelse med budget 2026.
- 7) Det fremgår af økonomiaftalen for 2024 mellem regeringen og KL, at 3 mia. kr. af bloktilskuddet er gjort betinget af, at kommunerne under ét overholder den aftalte serviceramme. Endvidere er 1 mia. kr. af bloktilskuddet betinget af, at kommunerne under ét overholder den aftalte bruttoanlægsramme.

I 2024 udgør Bornholms Regionskommunes andel af det betingede bloktilskud henholdsvis 19,7 mio. kr. og 6,5 mio. kr. Det betingede bloktilskud er den del af bloktilskuddet, som er betinget af, at kommunerne overholder de aftalte rammer for drift og anlæg. Det udbetales typisk først fra den 1. april, da Danmarks Statistik skal levere de endelig opgjorte budgettal, før den del af bloktilskuddet bliver frigivet til kommunerne.

- 8) Indenrigs- og Sundhedsministeriet udmelder fristerne for at søge om forhøjelse af udskrivningsprocenten sammen med udmelding af skatter, udligning og tilskud den 1. juli. Tidligere har fristen været ca. medio august og med en ny frist medio september. I økonomiaftalen for 2025 var der ikke aftalt nogen ramme for skatteforhøjelser.
- 9) Der har i 2024 været et fald i befolkningstallet på ca. 360 indbyggere (DST offentliggør tallet den 11.2.2025). Der er i budgetoverslag 2026 forudsat et faldende antal indbyggere, men et tilsvarende fald i 2025 vil påvirke indtægtssiden negativt.
- 10) Der er pt. reformer i gang eller på vej på de store velfærdsområder, som vil få betydelig indvirkning på kommunernes økonomi i de kommende år. Det gælder først og fremmest ældreformen og sundhedsreformen, men også aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram og aftaler på der specialiserede socialområde. Dertil kommer beskæftigelsesreformen.

7 Administrative og øvrige forhold i budgetlægnin-gen

I dette kapitel er kort beskrevet nogle af de centrale opgaver og øvrige forhold, som løses administrativt i budgetprocessen.

7.1 Forslag til besparelser, udvidelser og anlæg

Administrationen skal sikre, at relevante områder i organisationen bliver inddraget i udarbejdelsen af budgetforslagene, fx Ejendomme og Drift i forbindelse med udarbejdelse af anlægssforslag vedrørende kommunens bygninger. Det kan også være andre centre, hvis et forslag har tværgående konsekvenser eller vil påvirke opgaveudførelsen på andre områder.

7.2 Teknisk basisbudget

I det administrative forberedende arbejde ses der på tilpasninger af budgettet af teknisk karakter. Det kan være tekniske tilpasninger af budgettet, som ikke har politisk karakter eller servicemæssige konsekvenser, samt beslutninger truffet i kommunalbestyrelsen som har konsekvenser for det kommende budgetår.

Som udgangspunkt forelægges de tekniske tilpasninger til budgettet for Økonomi- og Klimaudvalget før sommerferien, og hvis der kommer yderligere justeringer senere bliver kommunalbestyrelsen orienteret inden budgetforhandlingerne.

7.3 Takster

Der skal foreligge et takstbilag både til budgetforslaget og til det vedtagne budget. Forslag til takster vil indgå i materialet til budgetforhandlingerne i det omfang, det er muligt.

7.4 HovedMED-udvalget

HovedMED vil blive inddraget og orienteret om budgetarbejdet på udvalgets ordinære møder. Derudover vil HovedMED få mulighed for at kommentere forslag inden budgetforhandlingerne, og hvis der fremsættes nye forslag i den afsluttende del af processen.

Direktionen aftaler med HovedMED, hvor mange medarbejderrepræsentanter fra HovedMED der kan deltage i budgetmøderne. Medarbejderrepræsentanternes rolle under møderne er observerende.

7.5 Tilpasning til den forventede befolkningsudvikling

Som tidligere år tilpasses budgetrammerne i forhold til den forventede udvikling i befolkningstallet og -sammensætningen (den demografiske udvikling).

Med udgangspunkt i en befolkningsprognosemodel kan der beregnes en befolkningsprognose på baggrund af de faktiske folketal pr. 1. januar.

Økonomi- og Klimaudvalget får en sag til behandling om befolkningsprognosen sammen med forudsætningerne i modellen. Økonomi- og Klimaudvalget får efterfølgende forelagt en sag om tilpasning af budgetrammerne til budgetåret og overslagsårene som følge af den befolkningsmæssige udvikling.

7.6 Indtægter fra skatter, tilskud og udligning

De økonomiske forudsætninger for budgetåret baseres i udgangspunktet på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, som dermed lægges til grund for budgetteringen af tilskud og udligning. Til beregning af tilskud og udligning for overslagsårene anvendes KL's prognosemodel.

Senest den 1. juli udsender Indenrigs- og Sundhedsministeriet de økonomiske forudsætninger til kommunerne. Kommunen kan enten vælge et statsgaranteret udskrivningsgrundlag eller vælge selv at skønne over udskrivningsgrundlaget.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet træffe valg mellem statsgaranti og selvbudgettering.

7.7 Pris- og lønfremskrivning

I processen vil forslag og de økonomiske oversigter mv. være i indeværende års pris- og lønniveau. Til 1. og 2. behandlingen fremskrives budgettallene til budgetårets pris- og lønniveau.

I pris- og lønfremskrivningen anvendes KL's pris- og lønskøn. Der kan efter økonomichefens vurdering foretages afvigende pris- og lønfremskrivning for enkelte konti når særlige forhold gør sig gældende. Hvis der efter budgetvedtagelsen kommer en ændring til lønfremskrivningen i forbindelse med reguleringsordningen, vil lønbudgetterne blive justeret i overensstemmelse hermed.

7.8 Bloktilskudsændringer

Lov- og Cirkulæreprogram

Statens regulering af kommunernes tilskud offentliggøres i lov- og cirkulæreprogrammet. Reguleringen finder sted, hvis de økonomiske forudsætninger for aftalte aktiviteter er ændret, siden aftalen om økonomien for foregående år blev indgået.

Årets lov- og cirkulæreprogram foreligger medio juni og omfatter reguleringer for en 3-årig periode. Da budgetlægningen omfatter budgetåret og tre budgetoverslagsår videreføres bloktilskudsændringerne for andet budgetoverslagsår til det tredje budgetoverslagsår.

Økonomi- og Klimaudvalget tilpasser på baggrund heraf budgetrammerne, som derved reguleres for de opgave- og aktivitetsændringer, hvor kommunen har fået bloktilskudsreguleringer. Reguleringen sker i forhold til Bornholms Regionskommunes andel af bloktilskuddet baseret på befolkningstallet, og der foretages en vurdering af de enkelte punkters relevans for kommunen.

Hvis reguleringen til udvalgene er mindre end den samlede bloktilskudsregulering, tilgår den overskydende del kassebeholdningen – og omvendt, hvis reguleringen og dermed tillægsbevillingerne til udvalgene overstiger den samlede regulering, dækkes differencen ved forbrug af kassebeholdningen.

Budgetgaranti: Ved ændringer i budgetgarantien reguleres budgetrammerne som udgangspunkt på samme måde som lov- og cirkulæreprogrammet, såfremt ændringerne er en afledt konsekvens af lovændringer.

Øvrige ændringer i bloktilskuddet: Budgetrammerne korrigeres som udgangspunkt ikke for øvrige ændringer i bloktilskuddet, herunder øvrige ændringer i budgetgarantien eller andre ændringer i forlængelse af økonomiaftalen.